

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2005/93

BETREFT: Secundair onderwijs: CD-rom als leermiddel.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 22.02.2005

1.2 Verzoeker

ouder van een leerling.

1.3 Antwoordende partij

directeur Middenschool en schoolbestuur

1.4 CZB

Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 22/02/2005.

Bij brief van 07/03/2005 is de verzoeker en de antwoordende partij geïnformeerd over de zittingsdag.

De school stuurt een nota d.d. 7 april 2005 door.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Voor het taalvak Frans heeft de school besloten gebruik te maken van een taal-CD-rom als ondersteunend materiaal bij de leerstof. De CD-rom is een verlengde van het gebruikte handboek voor de lessen Frans. Deze CD-rom dient door de leerlingen zelf te worden betaald.

Deze CD-rom werkt enkel op Windows. Het betreft hier de CD Arcades Réseau Interactif, uitgegeven door Didascalía, Universiteit Antwerpen & Van In, Wommelgem.

Van deze CD-rom is geen enkele versie die multiplatform is (draait op andere systemen).

Alhoewel er technisch geen enkel bezwaar is om multiplatform te ontwikkelen.

De ouder is er niet van op de hoogte of er enig alternatief is waaruit de school kan kiezen.

De leerlingen worden verondersteld deze CD-rom te gebruiken bij het voorbereiden van hun lessen. Of om hun middagpauze op te offeren en te gaan studeren in de taalklas.

Daar de betrokken ouder Apple Macintosh gebruiker is, meent hij aangespoord te worden om een Windows PC te kopen.

Is het niet belangrijk dat het onderwijs er op toe ziet dat het recht op vrije keuze gegarandeerd is?

3. STANDPUNTEN ANTWOORDENDE PARTIJ

De keuze van de schoolboeken wordt overgelaten aan de leraren die na overleg met hun collega's in de vakgroepen tot een beslissing in consensus komen. De leraren Frans bevestigen hierbij dat zij in de eerste plaats kiezen voor de reeks 'Arcades' omwille van de didactiek van de hand- en werkboeken en zeker niet omwille van de bijgeleverde CD-rom.

De ouders ontvingen het schoolreglement en de lijst met de bijdrageregeling. De bijdrageregeling vermeldt o.a. een totaalbedrag voor de aankoop van werkboeken. Vermits de uitgeverij de CD-rom tesamen met en als een onderdeel van het werkboek 'Arcades 1' aanbiedt, wordt de aankoopprijs van de CD-rom niet apart verrekend. De bijdrageregeling werd besproken en gunstig geadviseerd tijdens de vergadering van de participatieraad.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur

11 april 2005, 14u.

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

4.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Nele Willems, Raf Verstegen, Ann Beckers.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden ouder.

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en

op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art.V.13 In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie is van oordeel dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

De Commissie stelt vast dat het om een CD-rom gaat die door de uitgeverij geïntegreerd is in een werkboek. Die globale aankoop is opgenomen in de bijdrageregeling toegevoegd aan het schoolreglement en besproken in de participatieorganen.

Het behoort tot de bevoegdheid van het schoolbestuur om binnen zijn pedagogisch project en de goedgekeurde leerplannen aan de ouders te vragen zich bepaalde leermiddelen die verantwoord zijn voor het betrokken leerjaar te laten aanschaffen. Het schoolbestuur behoudt hier zijn autonomie en is niet afhankelijk van bepaalde onderwijsinstanties. Het is daarbij wenselijk dat naast de doelstellingen voor bepaalde leerlingen van de school en de mogelijkheden van het leermiddel ook met de kostprijs rekening gehouden wordt.

De Commissie houdt rekening met de in de regelgeving voorziene lokale autonomie voor schoolbesturen op pedagogisch vlak zowel wat betreft inhoud als methodiek. De Commissie is niet bevoegd om op dat domein op te treden. Evenwel wordt gevraagd aan schoolbesturen om bij aankopen van frequent gebruikte leermiddelen bij uitgeverijen de kwestie van de "open bron software" en het "multiplatform" karakter ter sprake te brengen. Anderzijds is het goed dat scholen zo veel mogelijk schikkingen treffen om leerlingen een computer te laten gebruiken buiten de eigenlijke klasuren.

De Commissie komt het volgende advies:

De Commissie stelt vast dat het schoolbestuur in dit dossier geen inbreuk pleegt op de regelgeving inzake kosteloze toegang voor het secundair onderwijs.

Brussel, 11 april 2005

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter